

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ТРУДНОЩІ ПІД ЧАС УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХНЬОГО ПОДОЛАННЯ

Усний переклад – це не лише передача слів із мови на мову, а інтенсивний когнітивний процес, що відбувається в умовах жорстких часових обмежень і психологічного тиску. Перекладач має миттєво сприймати, аналізувати, інтерпретувати і відтворювати мовлення. Наприклад, під час усного перекладу на конференціях, в суді або в політиці, де часто потрібно передати складну інформацію точно й миттєво, здатність до швидкого мислення, концентрації та ментальної адаптивності стають визначальними компонентами. Тож, перший виклик, з яким стикаються перекладачі – це набуття когнітивних навичок. Лінгвістична проблема – це складність передачі культурно забарвлених елементів мови – ідіом, сталих виразів, фразеологізмів, що мають специфічне значення в межах конкретної культури, та культурних звичаїв і норми поведінки, для яких характерний історичний контекст. Щоб зуміти здійснити усний переклад з урахуваннями цих нюансів, треба бути ознайомленим з культурними особливостями країни вихідної мови. Це стосується і технічної термінології, наприклад, у галузі медицини чи юриспруденції. Крім того, перекладач має враховувати граматичні та синтаксичні відмінності між мовами. Наприклад, порядок слів у реченні, використання відмінків або часових форм може значно відрізнятись, і щоб уникнути дослівного перекладу, треба знатися на граматичних конструкціях вихідної мови [2]. Комунікативні навички перекладача – ще один важливий аспект, який безпосередньо впливає на успішність перекладу. Перекладач повинен уміти налагодити контакт із обома сторонами комунікації, активно слухати, уточнювати незрозуміле, передавати не лише слова, а й інтонацію, емоції, жести. Недостатнє розуміння культури, звичаїв чи комунікативного стилю мовців може призвести до пропуску важливої інформації, помилок у сприйнятті або непорозуміннь [1].

Таким чином, ключові елементи усного перекладу – постійна підготовка, практика та прагнення до постійного розвитку. Далі будуть наведені кілька стратегій для покращення якості усного перекладу. Перша – це адаптація до контексту. Вивчайте культурні особливостей та традиції: читайте іноземні статті, книги, газети чи журнали. Це допоможе краще розуміти культурні та історичні контексти інших країн. Використовуйте стратегії еквівалентності, адаптації та переформулювання. Іноді прямого перекладу може бути недостатньо для передачі сенсу. Друга – розвиток

когнітивних навичок. Для поліпшення пам'яті та концентрації, практикуйте техніки запам'ятовування, такі як створення асоціацій, використання мнемонічних пристроїв та повторення інформації. Тренуйте швидкість обробки інформації та прийняття рішень. Це допоможе якісно відтворити сенс почутого. Третя, не менш важлива стратегія, – розвиток міжособистісних навичок [3]. Поліпшуйте емоційну виразність. Практикуйте читання текстів з різними емоційними контекстами та стилями, розвивайте навичка відтворення емоцій та нюансів через голос, інтонацію та жести. Розвивайте навички емпатії та міжкультурної комунікації. Намагайтесь поставити себе на місце того, хто говорить. Це допоможе вам краще зрозуміти його наміри, почуття та точку зору і позначиться на якості перекладу.

Отже, усний переклад потребує не лише знання мов, а й розвитку когнітивних і комунікативних навичок. Труднощі, з якими стикається перекладач потребують ефективних рішень, одне з яких дотримання стратегій усного перекладу. До них належать підготовка, адаптація до контексту, розвиток пам'яті, уваги, емпатії та міжкультурної компетентності. Контекст і культурні особливості відіграють вирішальну роль. Постійне вдосконалення професійних навичок – це необхідна умова для досягнення успіху. Перекладач має бути гнучким, уважним та готовим до змін.

Література:

1. Герасименко О. Ю., Гончаренко А. О. *Труднощі під час усного перекладу та стратегії їх подолання. Modern Engineering and Innovative Technologies. 2023. Вип. 3 (27-03). С. 145–153.*
2. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation. 3rd ed. London: Routledge, 2018. 390 p.*
3. Gile D. *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Amsterdam: John Benjamins, 2009. 283 p.*

УДК 811.111'255.4:791.228(410)=161.2-021.475.4

*К. В. Палій, к. філол. н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
А. В. Курінна, студентка групи 201-ФФ*

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕДАЧІ ГУМОРУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМІВ (НА МАТЕРІАЛІ МУЛЬТСЕРІАЛУ «СОВИНІЙ ДІМ»)

У перекладознавстві гумор вважається одним із найскладніших для передачі елементів, особливо в аудіовізуальному перекладі, де існують